

**Bài phát biểu của Đại sứ tại Lễ truy tặng
bằng khen của Bộ trưởng Ngoại giao Nhật Bản cho Giáo sư Phan Huy Lê
Chủ tịch Danh dự Hội Khoa học Lịch sử Việt Nam**
(Thời gian: 17:00 ngày 17 tháng 10, địa điểm: Nhà riêng Đại sứ)

Kính thưa Gia đình Giáo sư Phan Huy Lê,

- Nhân dịp truy tặng bằng khen của Bộ trưởng Ngoại giao Nhật Bản KONO Taro cho Giáo sư Phan Huy Lê, Chủ tịch Danh dự Hội Khoa học Lịch sử Việt Nam, tôi xin đại diện cho Chính phủ Nhật Bản phát biểu đôi lời.
- Giáo sư Phan Huy Lê không chỉ là nhà sử học hàng đầu của Việt Nam mà còn là học giả hiểu biết uyên thâm về quan hệ Nhật Việt, đã có nhiều đóng góp to lớn cho sự phát triển của quan hệ hữu nghị, tin cậy lẫn nhau giữa Nhật Bản và Việt Nam. Giáo sư được nhiều người Nhật Bản và Việt Nam hết sức tin cậy và kính trọng. Những đóng góp của Giáo sư trải rộng trên nhiều lĩnh vực, tuy nhiên hôm nay tôi chỉ xin đề cập đến 3 điểm như sau.
- Thứ nhất là đóng góp của Giáo sư đối với Hội Hữu nghị Việt - Nhật. Vào năm 1987, khi quan hệ giữa Nhật Bản và Việt Nam đang trong giai đoạn khó khăn, Giáo sư đã đảm nhiệm vai trò Phó Chủ tịch Hội Hữu nghị Việt Nhật. Kể từ đó, Giáo sư đã tham gia tổ chức rất nhiều sự kiện giao lưu văn hóa, trong đó phải kể tới hoạt động nghiên cứu học thuật và Hội thảo quốc tế với chủ đề bảo tồn di tích Phố cổ Hội An mà Giáo sư và các cộng sự tổ chức vào năm 1990. Thành công của sự kiện này gắn liền với Dự án bảo tồn Khu phố cổ hợp tác với Nhật Bản cũng như ghi tên Phố cổ Hội An vào Danh sách Di sản thế giới của UNESCO. Lễ hội Nhật Bản tại Hội An được tổ chức vào tháng 8 năm nay bước sang năm thứ 16, với sự tham gia của rất nhiều khách du lịch đến từ Nhật Bản, đã trở thành một biểu tượng của tình hữu nghị Nhật - Việt. Tháng 11 năm 2017, sau khi tham gia Hội nghị cấp cao APEC tổ chức tại Thành phố Đà Nẵng, Thủ tướng ABE đã nhận lời mời của Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc tới thăm Hội An tham dự Lễ tiếp nhận mô hình Châu ấn thuyền, tại đây, hai Thủ tướng đã được người dân Hội An chào đón nồng nhiệt. Giáo sư Phan Huy Lê là người có công lao to lớn trong việc làm sáng tỏ quan hệ gắn bó mang tính lịch sử giữa Hội An và Nhật Bản từ khoảng thế kỷ 16, góp phần xây dựng nền móng cho quan hệ giao lưu hữu nghị hiện nay.

- Thứ hai là những đóng góp trên cương vị Chủ tịch Hội Khoa học Lịch sử Việt Nam. Năm 1988, sau khi đảm nhiệm cương vị Chủ tịch Hội Khoa học Lịch sử, Giáo sư đã có nhiều cống hiến trong công tác giao lưu học thuật giữa Nhật Bản và Việt Nam cũng như đào tạo chuyên gia nghiên cứu về Nhật Bản của Việt Nam. Giáo sư đã chỉ đạo tổ chức thành công Hội thảo Việt - Nhật nhân dịp kỷ niệm 100 năm phong trào Đông du được tổ chức tại Hà Nội và Huế vào năm 2005, hoạt động kỷ niệm 70 năm ngày mất của Trí sĩ Phan Bội Châu và 100 năm ngày mất của Bác sĩ Asaba Sakitaro tại Huế, Nghệ An và Hà Nội năm 2010. Nhờ có những sự kiện nói trên mà nhiều người Nhật Bản và Việt Nam biết đến Phong trào Đông du cũng như tình bạn thủy chung giữa Trí sĩ Phan Bội Châu và Bác sĩ Asaba Sakitaro, đồng thời chính điều này cũng được ghi nhận như một trong những thành tựu quan trọng trong lịch sử bang giao giữa hai nước. Trong chuyến thăm cấp nhà nước tới Việt Nam lần đầu tiên vào năm 2017, Nhật Hoàng và Hoàng hậu đã tới thăm Nhà lưu niệm Trí sĩ Phan Bội Châu tại Thành phố Huế, truyền thông Nhật Bản cũng đưa tin rất nhiều về hoạt động này. Những thành tựu kết nối Nhật Bản và Việt Nam nêu trên chính là món quà quý giá mà Giáo sư Phan Huy Lê đã để lại cho chúng ta.
- Thứ ba là từ năm 1995, sau khi được cử giữ chức Chủ nhiệm Khoa Đông Phương học, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội, Giáo sư Phan Huy Lê đã đặc biệt quan tâm tới việc phát triển chuyên ngành Nhật Bản học, Giáo sư đã có những đóng góp to lớn cho công tác đào tạo cán bộ nghiên cứu về Nhật Bản và sự phát triển của ngành Nhật Bản học chất lượng cao tại Việt Nam. Hiện nay, nhiều chuyên gia Nhật Bản học xuất sắc, trong đó phải kể đến Phó Giáo sư, Tiến sĩ Phan Hải Linh, người đã được thừa hưởng nền giáo dục ưu tú từ Giáo sư Phan Huy Lê, đã và đang hoạt động tích cực trong lĩnh vực nghiên cứu của mình. Khoa Đông phương học thuộc Đại học Quốc gia Hà Nội đã trở thành hình mẫu cho khoa nghiên cứu Đông phương học, bao gồm cả bộ môn Nhật Bản học, trong các trường Đại học trên cả nước.
- Tôi cũng xin được chia sẻ câu chuyện của chính mình. Từ khi sang Việt Nam nhậm chức đến nay đã được 2 năm, trong thời gian đó tôi đã có cơ hội được gặp Giáo sư Phan Huy Lê 2 lần, vào tháng 5 năm 2017 và tháng 1 năm 2018, được nghe Giáo sư trao đổi về tình hình Việt Nam, quan hệ Việt - Nhật, quan hệ Việt - Trung... Những nội dung trao đổi đó hết sức bổ ích nên tôi thường chia sẻ với các cán bộ ngoại giao Nhật Bản mới được cử sang công tác tại Đại sứ quán tại Việt Nam. Tôi vẫn còn rất nhiều điều muốn được thỉnh giáo Giáo sư, vì lẽ đó tôi

vô cùng thương tiếc trước sự ra đi của Giáo sư.

- Giáo sư Phan Huy Lê đã từng nói với tôi “Dù phân tích ở mức độ cá nhân, Nhà nước hay hệ thống quốc tế, Nhật Bản là một đối tác quan trọng và tin cậy bậc nhất đối với Việt Nam. Trong bối cảnh tình hình khu vực và quốc tế diễn biến như hiện nay, giữa Nhật Bản và Việt Nam đã hình thành nên quan hệ đồng minh tự nhiên”. Tôi luôn tâm niệm lời nói của Giáo sư, quyết tâm nỗ lực thúc đẩy quan hệ song phương giữa hai nước chúng ta. Xin cảm ơn Giáo sư.
- Cuối cùng, tôi xin gửi tới Gia đình Giáo sư lời chia buồn sâu sắc nhất. Xin được kết thúc bài phát biểu của mình tại đây.

Ngày 17 tháng 10 năm 2018
Đại sứ Nhật Bản UMEDA Kunio